وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

ژمارە: ٢٨٤٦٤ لە ٢٠٢٤/٩/٢٩

پاڵپشت بە ئەحکامی ماددەی (٢٣) و بەو دەسەڵاتەی کە پێمان دراوە لە ماددەی (١٥٢) ی یاسای کار ژمارە (٧١) ی ساڵ ١٩٨٧ ، ئەو ڕێنماییەی خوارەوەمان دەرکرد :

ڕێنمایی ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢٤

هەمواری چوارەمی ڕێنمایی کارکردنی کرێکاری بیانی لە هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤

ماددەی (١):

یەکەم : ووشەی (دەستەبەری) شوێنی ووشەی (بیمەی) دەگرێتەوە لەهەر شوێنێکی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، هاتبێت .

دووەم : ووشەی (بەڕێوەبەرایەتی) شوێنی دەستەواژەی (بەڕێوەبەرایەتی کار) دەگرێتەوە لە هەر شوێنێکی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، هاتبێت .

سێیەم : دەستەواژەی (لیستی بێبەشکراو) شوێنی دەستەواژەی (لیستی ڕەش) دەگرێتەوە لەهەر شوێنێکی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، هاتبێت .

ماددەی (٢):

یەکەم : هەموارکردنی بڕگەی (پێنجەم)ی ماددەی (١)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە :

بەڕێوەبەرایەتی : بەڕێوەبەرایەتی کار لە پارێزگاکان و بەڕێوەبەرایەتی کارو ڕاهێنانی پیشەیی لە ئیدارە سەربەخۆکانی هەرێم .

دووەم : زیادکردنی بڕگەی (حەڤدەم) و (هەژدەم) بۆ ماددەی (١)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، وئەمە دەقەکەیەتی :

حەڤدەم: گرێبەستی دابین کردنی کرێکاری بیانی : ڕێکەوتنێکە لە نێوان کۆمپانیای هێنانی کرێکاری بیانی و خاوەن کار ، پێشکەش بە بەڕێوەبەرایەتی دەکرێت بۆ هێنانی کرێکاری بیانی کە خاوەن کار داوای کردبێت ، جا خاوەن کارەکە مەعنەوی یان سروشتی وەیان خاوەن ماڵ بێت.

هەژدەم : گواستنەوەی دۆسیە: گواستنەوەی دۆسیەی کرێکاری بیانییە لە بەڕێوەبەرایەتییەك بۆ بەڕێوەبەرایەتییەکی تر.

ماددەی (٣):

یەکەم : هەموارکردنی بڕگەی (هەشتەم)ی ماددەی (١)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، وبەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە :

((مۆڵەتی کارکردنی کریکاری بیانی : بەڵگەنامەیەکی فەرمی یە لە بەڕێوەبەرایەتی دەردەچێت ، ماف بە کرێکاری بیانی دەدات لە هەرێم کار بکات)) .

دووەم : هەمواركردنی بڕگەی (شازدەم)ی ماددەی (١)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، وبەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە :

((كرێكاری بیانی ناوماڵ : هەر كرێكارێكی بیانی كاری ناوماڵ ئەنجام بدات لە چوار چێوەی گرێبەستی كار لە شوینی مانەوەی خاوەن ماڵ لە هەرێم بەرامبەر بە كرێیەك)) .

ماددەی (٤):

یەكەم : هەمواركردنی خالی (٣)ی بڕگەی (چوارەم) و خاڵی (٤) ی بڕگەی (پێنجەم)ی ماددەی (٢)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، بە زیادكردنی ووشەی (و بەرێوەبەرایەتی) دوای رستەی (لە ڕێگای ئەم ماڵپەرەوە) .

دووەم : زیادكردنی بڕگەی (نۆیەم) بۆ ماددەی (٢)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، ئەمە دەقەكەیەتی:

((ماوەی مۆڵەتی گرێبەستی كاركردنی كرێكاری بیانی لە هەرێم ، (١) یەك ساڵە و دەكرێ بەپێی بازاری كار نویَ بكرێتەوە)) .

ماددەی (٥):

یەكەم : هەمواركردنی خالی (٣)لە بڕگەی (یەكەم)ی ماددەی (٤)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤، بە زیادكردنی رستەیەك دوای دەستەواژەی (وەزارەتی ناوخۆ) و بەم شێوەیە :

((بە هێنانی لاری نەبوون لە رووی ئەمنیەوە))

دووەم : هەمواركردنی خاڵی (٤) لە بڕگەی (یەكەم)ی ماددەی (٤)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤، بە زیادكردنی ئەو رستەیە لەكۆتایی ماددەكە ،وبەم شێوەیە :

((وەك دڵنیایی (تأمینات) لە بانكێكی حكومی وەیان بانكێكی باوەرپێكراو)).

سێیەم : خاڵی (٥) ی بڕگەی (یەكەم)ی ماددەی (٤)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، لادەبرێت وخاڵەكانی تر ڕێزبەندی نوێی تەواوكەر وەردەگرن.

چوارەم : هەمواركردنی بڕگەی (دووەم)ی ماددەی (٤)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤، ئەمە دەقەكەیەتی:

یەكەم : ماوەی مۆڵەتی كاركردنی كۆمپانیای هێنانی كرێكاری بیانی (١) یەك ساڵە و دەكرێ ساڵانە نویَ بكرێتەوە بە هەمان مەرجەكانی بەرامبەر بڕێك پارە كە لە پاشكۆی هاوپێچی ئەو ڕێنماییەدا دیاری كراوە .

دووەم : خاوەن مۆلەت (٣٠) سی رۆژ پێش بەسەرچوونی ماوەی مۆلەتەكەی ڕێكارەكانی نویَ كردنەوەی ئەنجام دەدات

سێیەم : دوای تێپەربوونی (١٥) پازدە رۆژ لە ڕێكەوتی كۆتایی هاتنی مۆلەتی كۆمپانیاكە و نویَ نەكردنەوەی مۆڵەتەكەی ، پێبژاردنی بەسەر دەسەپێندرێت كە لە پاشكۆی ئەو ڕێنماییەدا دیاری كراوە .

چوارەم : زیادکردنی بەندی (د)و (ە) بۆ خاڵی (١)ی بڕگەی (دووەم)ی ماددەی (٤)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، ئەمە دەقەکەیەتی :

د - ((هێنانی پشتگیری لە فەرمانگەکانی وەزارەتی ناوخۆ (ئاسایش ، تاوانە ریکخراوەکان و بازرگانی کردن بە مرۆڤ)).

پێنجەم : زیادکردنی خاڵێکی تر بە ژمارە (٥) بۆ بڕگەی (سێیەم)ی ماددەی (٤)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤، ئەمە دەقەکەیەتی :

٥ -

أ - پاش ئاگادارکردنەوەی بۆ (٣) سێ جار بە پابەندنەبوونی بە یاساو ڕێنمایی هێنانی کریکاری بیانی .

ب- لە ئاگادارکردنەوەی (دووەم) و بە بریاری وەزیر بۆ ماوەی (٦) شەش مانگ مۆڵەتی کارکردنی رادەگیرێت.

شەشەم : هەموارکردنی بڕگەی (چوارەم)ی ماددەی (٤)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤، و دەکرێتە دوو خاڵ ، وبەم شیوەیە : لەکاتی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەتی کارکردنی کۆمپانیای هێنانی کرێکاری بیانی بە هەر هۆکاریك بێت :

١- نابێت هیچ کرێکارێکی بیانی لەئەستۆ مابێت :

أ- بە گەراندنەوەی بۆ ووڵاتی خۆی وەیان کۆمپانیایەکی تری هاوپیشە ،کریکارەکانی لەئەستۆ بگرێت.

ب- هێنانی ئەستۆپاکی لە بەرێوەبەرایەتی دەستەبەری کۆمەڵایەتی ناوچەکە .

٢- ئەو بڕە (تأمينات)ەی کە لە وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی و وەزارەتی ناوخۆ داینـاوە ، بۆی دەگەرێتەوە ئەگەر هیچ داوایەکی یاسایی ودارایی لەسەر نەبێت .

ماددەی (٦):

یەکەم : هەموارکردنی خاڵەکانی بڕگەی (یەکەم)ی ماددەی (٥)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە :

١- کۆمپانیای هێنانی کرێکاری بیانی نوسراوێکی فەرمی پێشکەش بە بەرێوەبەرایەتی دەکات بۆ هێنانی کرێکاری بیانی ناوماڵ .

٢- کۆمپانیا بۆی هەیە تا (١٠) دە کرێکاری بیانی ناوماڵ بهێنێت لە مانگێکدا ، بەبێ داواکاری خاوەن ماڵ ، لەسەر ناوی کۆمپانیاکە و دەبێت لەو ماوەیە بخرێنە سەر کار ، ولەم ژمارەیە زیاتر ، بەپێی داواکاری خاوەن ماڵ دەبێت ، وئەم بەڵگانەی لەگەڵدا دەبێت :

أ- وێنەی رەسەنی داواکاری خاوەن ماڵ کە پەنجەمۆر کرابێت کە پێشکەشی کۆمپانیای کردووە لەگەڵ کارتی زانیاری وکارتی نیشتمانی داواکار .

ب- وێنەیەك لە گرێبەستی واژووکراو نێوان خاوەن کۆمپانیا و خاوەن ماڵ ، بەمەبەستی هێنانی کرێکاری بیانی ناوماڵ .

ج- وێنەیەك لە (CV) کرێکاری بیانی ناوماڵ بە زمانی کوردی ئاماژە بە کارامەییەکانی دەکات .
د- هاوپێچ کردنی گرێبەستی کاری نێوان (کۆمپانیا و کرێکاری بیانی ناوماڵ).

دووەم : هەمـوارکردنی خـاڵی (٧)ی بـڕگەی (سـێیەم)ی مـاددەی(٥)ی ڕێنمـایی ژمـارە (٢)ی سـاڵی ٢٠٢٤،لە کۆتایی خاڵەکە و بەم شێوەیە:

((دەستەبەری کرێکاری بیانی ناوماڵ بە پێی یاسا بەرکارەکان دەبێت و بەپێی ئەم ڕێککارانەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی دەری دەکات)).

سێیەم : زیـادکردنی بـڕگەی (چـوارەم) بـۆ مـاددەی (٥)ی ڕێنمـایی ژمـارە (٢)ی سـاڵی ٢٠٢٤ ، ئەمە دەقەکەیەتی :

١- یەکەم: ((ماوەی گرێبەستی کرێکاری بیـانی ناومـاڵ (٢) دوو سـاڵە ، دەکرێ سـاڵانە نـوێ بکرێتەوە، بەمەرجێك کارکردنی بۆ هەمان خاوەن ماڵ بێت و بە ڕەزامەندی هەردوولا)) .

٢- لەکـاتی نـوێکردنەوەی گرێبەسـتی کرێکـاری بیـانی ناومـاڵ بـۆ هەمـان خـاوەن مـاڵ ، بڕێـك پـارەی دیارکراو (بە ڕێژە) دەدرێتە کۆمپانیای هێنەر بۆ ئەو مەبەستە و بۆ هەر ساڵێکی نوێکردنەوە لەلایەن خاوەن ماڵەکە ، لە پاشکۆی ئەو ڕێنماییە دیاری کراوە .

چوارەم : زیـادکردنی بـڕگەی (پێـنجەم) بـۆ مـاددەی (٥)ی ڕێنمـایی ژمـارە (٢)ی سـاڵی ٢٠٢٤ ، ئەمە دەقەکەیەتی :

((کۆمپانیـای هێنـانی کرێکـاری بیـانی بەرپرسـیارە لە کرێکـاری بیـانی ناومـاڵ دوای تەواوبـوونی گریبەستەکەی بە گەڕاندنەوەی بۆ وولاتی خۆی)).

ماددەی (٧):

هەمـــوارکردنی بـــڕگەی (٨)ی مـــاددەی (٧)ی ڕێنمـــایی ژمـــارە (٢)ی ســـاڵی ٢٠٢٤ ، وبەم شـــێوەیە دەخوێندرێتەوە :

((مـۆڵەتی سـاڵانەی کرێکـاری بیـانی ناومـاڵ دوای تەواو بـوونی گرێبەسـتەکەی دەبێـت ، واتـا دوای تێپەڕبوونی (٢) دوو ساڵ ، بۆ سەردانی کردنی بگەڕێتەوە وولاتی خۆی)) .

ماددەی (٨):

یەکەم : هەموارکردنی بڕگەی (سێیەم)ی ماددەی (٨)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤، وبەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە :

((ماوەی تاقیکردنەوە لە گریبەستی کارکردنی کرێکاری بیانی ناوماڵ (١) یەك مانگە ، لە ڕۆژی یەکەمی دەستبەکاربوونی لای خاوەن ماڵ دەست پێدەکات .

دووەم : هەموارکردنی بڕگەی (چوارەم)ی ماددەی (٨)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤، بەگۆڕانکاری لە ماوەی تاقی کردنەوە لە (٣)سێ مانگ بۆ (١) یەك مانگ

سێیەم : هەمـــوارکردنی بـــڕگەی ســـێزدەم لە مـــاددەی (٨)ی ڕێنمـــایی ژمـــارە (٢)ی ســـاڵی ٢٠٢٤ ، بە ڕاستکردنەوەی ئەو ڕستەیە تیایدا ((کە لە بڕگەی (٤) ی ماددەی (٥) ئەو ڕێنماییە دیاری کراوە)) ، وەدەبێتە ((ماوەی گەرەنتی یەك مانگە)) ، واتا (ماوەی تاقیکردنەوەی کرێکارەکە) .

چوارەم : هەموارکردنی بڕگەی (پێنجەم) ی ماددەی (٨)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤، و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە :

((گرێبەستی کارکردن بۆ کریکاری بیانی ناوماڵ (٢) دوو ساڵە و بۆ (٢) دوو ساڵی تر لە بەڕێوەبەرایەتی نوێ دەکرێتەوە بەشێوەی ساڵانە ، ونوێکردنەوەکە بۆ ساڵی پێنجەم لە دەسـەڵاتی بەڕێـوەبەری گشـتی دەبێت و نوێکردنەوە بۆ چەند ساڵانێکی زیاتر لە دەسەڵاتی وەزیر دەبێت .

ماددەی (٩):

هەمـــوارکردنی خـــاڵی (٣)ی بـــڕگەی(دەیەم)ی مـــاددەی (٨)ی ڕێنمـــایی ژمـــارە (٢)ی ســـاڵی ٢٠٢٤ ، بە زیادکردنی ئەو ڕستەیە بۆی :

((وەیان تووشی کەمئەندامی بێت بە ڕێژەی (٧٥٪) بەپێی بەڵگەنامەیەکی پزیشکی فەرمی)) .

ماددەی (١٠):

هەمـــواری بـــڕگەی (ســـێیەم)ی مـــاددەی (١٢)ی ڕێنمـــایی ژمـــارە (٢)ی ســـاڵی ٢٠٢٤ ، بە زیـــادکردنی ووشەی (مۆڵەتی) پێش ووشەی (کار) وبەم شێوەیە دەخویندرێتەوە :

((سیستەمی کاری تایبەت بە پێدانی مۆڵەتی کار لە گشت .....)) .

ماددەی (١١):

هەموارکردنی بڕگەی(دووەم) و (سێیەم)ی ماددەی (١٤)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ ، و دەبێتە یەك بڕگە وبەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە :

دووەم : ئەو برە پارانەی کە وەك کرێی کارگێری و تأمینات وەردەگرێت دەخریتە سەر هەژمارێکی تایبەت لە بەڕێوەبەرایەتی کە بۆ ئەم مەبەستە دەکرێتەوە . و بڕگەکانی تـر ژمـارەی تەواوکەر وەردەگـرن بەپێی ڕێزبەندی نوێ.

ماددەی (١٢):

هەموارکردنی پاشکۆی ژمارە (٢)ی ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٤ بە پاشکۆیەکی نوێ و بـڕە پارەکـان تیایدا دیاری دەکرێت .

ماددەی (١٣):

یەکەم : ئەو ڕێنمـاییە لە ڕێکەوتـی کۆتـایی هـاتنی مـاوەی ئامـاژەپێکراو لە مـاددەی (١)ی ڕێنمـایی ژمـارە (٨)ی ســاڵی ٢٠٢٤، جێبەجــێ دەکرێــت و لە ڕۆژنــامەی فەرمــی (وقــایعی کوردســتان) بڵاودەکرێتەوە.

دووەم : پێویستە لەسەر سەرجەم کۆمپانیاکانی هێنانی دەستی کاری بیانی وکۆمپانیاکانی سروشتی ومەعنەوی وهەموو ئەوانەی ئەو ڕێنماییە دەیانگرێتەوە لە ماوەیەك لە (٣) سێ مانگ تێپەر نەکات لە ڕێکەوتی بەرکاربوونی ئەو ڕێنماییە خۆیان لەگەڵ حوکمەکانی ئەو ڕێنماییە ڕێك بخەن.

کویستان محمد عبدالله
وەزیری کاروکاروباری کۆمەڵایەتی

پاشکۆ

ز	بابەت	بڕی تامینات بە ژمارە	بڕی تامینات بەنووسین	شوێنی وەرگرتن
	١- تأمینات			
١	کۆمپانیای هێنانی کرێکاری بیانی	٧٥،٠٠٠،٠٠٠	حەفتاو پێنج ملیۆن	بەرێوەبەرایەتی
٢	خاوەنکاری سروشتی (خاوەنکاری پرۆژە) بۆ هەر کرێکارێکی بیانی	٢،٠٠٠،٠٠٠	دوو ملیۆن دینار	وەرگرتن و گەراندنەوەی لە دەسەڵاتی بەرێوەبەرایەتیە
٣	یەکەم تامیناتی کردنەوەی لقی کۆمپانیا	٢٥،٠٠٠،٠٠٠	بیست و پێنج ملیۆن	بەرێوەبەرایەتی

ز	جۆر	بڕی بە ژمارە	بڕی بەنووسین	شوێنی وەرگرتن
	٢- کرێی کارگێری و پێبژاردن			
١	کرێی خستنە روو (اجور کشف)	٥٠،٠٠٠	پەنجا هەزار	بەرێوەبەرایەتی
٢	داواکردنی هێنانی کرێکاری بیانی بۆ پرۆژە و شوێنی کار (بۆ هەر کرێکارێک)	١،٠٠٠،٠٠٠	یەک ملیۆن دینار	بەرێوەبەرایەتی
٣	داواکردنی هێنانی کرێکاری بیانی ناوماڵ (بۆ هەر کرێکارێک)	٥٠٠،٠٠٠	پێنج سەد هەزار	بەرێوەبەرایەتی
٤	نوێکردنەوەی ساڵانەی هێنانی کرێکاری بیانی بۆ پرۆژە و شوێنی کار (بۆ هەر کرێکارێک)	١٠٠،٠٠٠	سەد هەزار	بەرێوەبەرایەتی
٥	نوێکردنەوەی مۆڵەتی ساڵانەی هێنانی کرێکاری بیانی ناو ماڵ (بۆ هەرکرێکارێک)	١٠٠،٠٠٠	سەد هەزار	بەرێوەبەرایەتی
٦	پێدانی مۆڵەتی کارکردنی کۆمپانیای هێنانی کرێکاری بیانی	١،٠٠٠،٠٠٠	یەک ملیۆن	بەرێوەبەرایەتی گشتی
٧	نوێکردنەوەی مۆڵەتی کارکردنی کۆمپانیای هێنانی کرێکاری بیانی	٥٠٠،٠٠٠	پێنج سەد هەزار	بەرێوەبەرایەتی گشتی
٨	بەسەرچوونی مۆڵەتی کۆمپانیا بۆ هەر رۆژێک تا بڕی نوێکردنەوەی مۆڵەت	٢٥،٠٠٠	بیست و پێنج هەزار	بەرێوەبەرایەتی گشتی
٩	کۆدی ئەلیکترۆنی مۆڵەتی کار	١،٠٠٠،٠٠٠	یەک ملیۆن	بەرێوەبەرایەتی گشتی
١٠	مۆڵەتی کارکردنی کرێکاری بیانی	١٠،٠٠٠	دە هەزار	بەرێوەبەرایەتی
١١	بەسەرچوونی مۆڵەتی کارکردنی کرێکاری بیانی بۆ هەر رۆژێک تا بڕی (٥٠٠) سەد هەزار	٥،٠٠٠	پێنج هەزار	بەرێوەبەرایەتی
١٢	بۆ نوکردنەوەی گرێبەستی کرێکاری بیانی ناوماڵ دوای دوو ساڵی یەکەم بۆ هەمان خاوەن ماڵ	١٠% زیاتر نەبێت	لە سەدا دە زیاتر نەبێت	خاوەن ماڵ دەیداتە خاوەن کۆمپانیاکە